

NWSA-Education Sciences
ISSN: 1306-3111/1308-7274
NWSA ID: 2015.10.1.1C0629

Status : Original Study
Received: October 2014
Accepted: January 2015

E-Journal of New World Sciences Academy

İlhan Turan

Recep Tayyip Erdoğan University, Rize-Turkey
ilhanturan19@hotmail.com

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.1.1C0629>

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME STİLLERİNİN COĞRAFYA DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA VE AKADEMİK BAŞARILARI ÜZERİNE ETKİLERİ

ÖZET

Bu betimleyici araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği adaylarındaki farklı öğrenme stillerinin coğrafya dersindeki tutum ve başarıya etkilerini belirlemektir. Zira pek çok araştırma sonuçlarına göre, öğrenci öğrenme stillerinde farklılıklar vardır ve bu farklılıklar öğrencilerin derslerine yönelik tutumlarını ve başarılarını etkilemektedir. Bu amaçla, Kolb Öğrenme Stili Ölçeği (Bu öğrenme stil ölçeği öğrencilerin hangi öğrenme stilinde olduğunu belirlemeye olanak sağlar.) ve Coğrafya Tutum Ölçeği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 350 öğrenciye uygulandı. Buna ilaveten araştırmayı pekiştirmek için 18 öğrenci ile mülakatlar yapıldı. Sonuçlar, öğrenme stili ile coğrafya başarı arasında anlamlı bir farkın bulunmadığını; bununla birlikte öğrenme stili ile öğretmenler adaylarının coğrafya dersine yönelik tutumları arasında küçük bir anlamlı farkın bulunduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kolb Öğrenme Stili, Tutum Ölçeği, Coğrafya, Sınıf Öğretmeni Adayı, Öğretmen

THE EFFECTS OF CLASSROOM TEACHER CANDIDATES' LEARNING STYLES ON ATTITUDES AND ACADEMIC ACHIEVEMENTS RELATION TO GEOGRAPHY COURSE

ABSTRACT

The purpose of this descriptive study is to determine the effects on students' attitude and achievements in the geography course of different learning styles in classroom teacher candidates. Because, according to the results of many research there are differences in students' learning styles and that these differences will affect on generally learning process and attitude to the courses. With this aim, Kolb Learning Style Inventory (This learning style inventory provides research on how to determine the different students' learning styles) and Geography Attitude Scale relation to geography course was administered to 350 candidates in departments of the classroom teacher at the Education Faculty, Recep Tayyip Erdogan University. In addition to these, the interviews were made with 18 teacher candidates. The result showed that there no had a meaningful different between teacher candidates' learning styles and their geography achievement score; however, there had a little meaningful different between learning styles and attitudes regarding their geography course.

Keywords: Kolb Learning Style Inventory, Attitude Scale, Geography, Classroom Teacher Candidate, Teacher

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

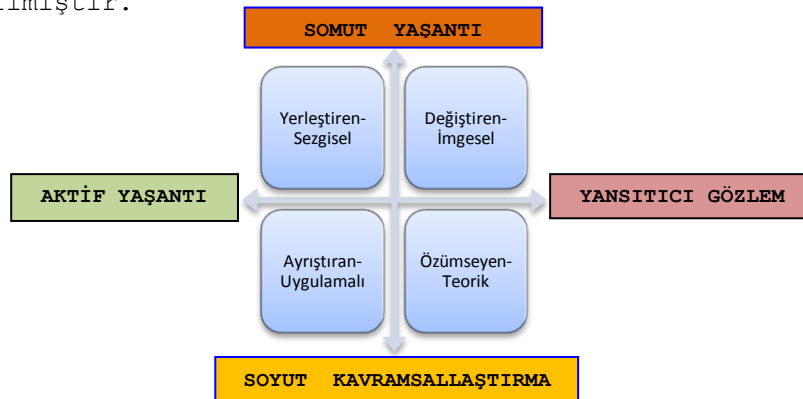
Sınıf öğretmenlerinin toplumda yaşayan diğer insanlar gibi coğrafi bilgileri öğrenmesi; "coğrafi bilinç" kazanma ve toplumdaki sorumluluklarını yerine getirme ve coğrafi bilgiyi günlük hayatında da kullanabilme açısından toplumlar için hayati bir değer taşımaktadır. Zira coğrafi bilgilerin yeterli düzeyde öğrenilmemesi, bu öğrencilerde bir insan olarak toplum-doğa ve insan ilişkileri bağlamında önemli sorunlar yaratacaktır. Bunun yanında, gelecekte de bir öğretmen olarak sosyal bilgiler ve hayat bilgisi derslerine girerek coğrafyanın çekirdek bilgilerini kendi öğrencilerine ne kadar öğretseler de coğrafi konulara yeterli ilgiyi göstermeyerek öğrencilerin coğrafya konularından soğumalarına yol açabileceklerdir. Bu nedenlerden dolayı sınıf öğretmenliği öğrencilerinin coğrafya dersini iyi bir şekilde öğrenmeleri gerekmektedir.

Latince olan kökeninde "harekete hazır anlamına gelen [1] tutum kavramına ilişkin, o kadar çok tanım yapıla gelmiştir ki bu tanımlardan sosyal psikoloğlara ait tanımlar dikkate alındığında, tutumları, bireylerin oluşturduğu ve ona bağlı olarak ve onun bir nesneye ilişkin düşünce, duygu ve davranışlarından kaynaklandığı vurgulanabilir [2]. Ersin, 1981 [3], tutumu herhangi bir şeye duyulan açık ve anlaşılır his olarak belirtirken, Ülgen (1995), [4] kavrama bir başka açıdan yaklaşarak tutumların öğrenme yoluyla kazanıldığını karar verme sürecinde son derece etkili olduğunu hatta yanlılığa dahi neden olduğunu ileri sürmektedir. Tutum, öğrenci yetenekleri, motivasyonu, eğitim ortamı, öğretim yöntemlerinin verimliliği, öğretmen davranış biçimleri ve öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri ile birlikte bir dersteki başarı etkileyen öğeleri oluşturmaktadır [5]. Öğrenci motivasyonu göz alınarak yapılan bir tanımda tutum; "*Bireyin kendisine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu obje ya da olaya yönelik deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel duyuşsal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi biçiminde ifade edilmektedir*" [6].

Geçmişten günümüze kadar eğitim dünyasında yaşanan süreçte bilgiye ulaşma, bilgiyi elde etme ve onu kullanma bakımından insanlar arasında önemli farklılıklar bulunup bulunmadığı sürekli olarak tartışılmıştır. Eğitim öğrencilerde aşamalar halinde istendik yönde davranışların kazandırılmanın amaçlandığı belirli bir dinamizm gerektiren bir süreçtir. Yani eğitim, fiziksel uyarımlara bağlı ortaya çıkan biyo-kimyasal değişikliklerdir [7]. Bu değişim ise iyi bir öğrenme modeli ile hedeflenen biçimde oluşabilir. Diğer yandan, farklı öğrenme biçimlerine sahip olan bireylere farklı öğrenme stratejilerin sunulması öğrenmeyi kolaylaştırabileceği görüşü yine eğitim dünyasında sürekli olarak üzerinde durulan bir konu durumundadır. Eğitimde beklenen verim ve başarı için, bireylerin kendi öğrenme stillerini oluşturma, sürdürme, değiştirme ve yenilemelerini sağlamak gerekli olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stillerini belirlemek, bu stillerin başarıya etkisini ortaya çıkarmak, başarıyı izlemek açısından önemlidir. Öğrenme stilleri kişilerin toplumsal biyolojik hareketlerini etkileyen onların etkinliklerini belirleyen davranışların öğrenimindeki yönelme biçimi olarak tanımlanmaktadır [8]. Yaratılış ve doğuştan gelen özelliklerden ortaya çıkan öğrenme stili, yaşam boyu kolayca değişmeyen ancak bireyin yaşamını değiştiren bir kavramdır. Yürürken, yatarken, otururken, konuşurken, oynarken, yazarken bireyi etkiler ve bu özelliklere göre eylemler yapılır [9]. Ayrıca nasıl çalışılacağına öğrenilmesinde de öğrenme stiline çok önemli bir yeri vardır. Öğrenme stilleri ile ilgili çalışmaların temelinde bireysel farklılıkların öğrenme ortamında bir zenginlik oluşturduğu düşüncesi yatmaktadır [10]. Fidan'a [11] göre eğitimle ilgili çalışmalarda temel ağırlık öğrenme-öğretme sürecinin etkinliği

olup, öğrenmenin tüm öğrenciler için kolay, verimli ve uygun duruma getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmak için her bir öğrencinin öğrenme stiline bilinmesi ve buna uygun olarak, gelişen ve de değişen teknolojinin de yardımıyla, öğrenme, öğretme faaliyetlerinde yeni yaklaşımları ve çağdaş öğretim yöntemlerini uygulamak gereklidir. Öğrenme stili, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin her biridir. Bu teknikler, öğrenen birey tarafından öğrenme sırasında bilgi işleme sürecini etkilemesi için kullanılan davranış ve düşünceleri kapsar. Etkili öğrenmede önemli öğrenme stratejilerinden biri de duyuşsal stillerdir. Uygun duyuşsal stillerin kullanımı başarıyı arttırır. Keefe'ye (1979) göre ise bireylerin, öğrenme durumlarını nasıl algıladıklarını onlarla nasıl bir etkileşime girdiklerine ve nasıl tepkide bulduklarına ilişkin bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik özelliklerinin öğrenme stili adı verilir, (akt: Ekici, 2003) [12]. Kişiler farklı öğrenme stillerine sahiptir. Öğrenme stili kavramı, ilk defa 1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya konmuştur [13, 14 ve 15]. Her öğrencinin öğrendiği en iyi yol onun öğrenme stilidir. Her öğrencinin öğrendiği en iyi yol onun öğrenme stilidir. Öğrencilerin başarıları kendisinde mevcut olan özelliklerin etkisinde önemli ölçüde şekillenmektedir[16]. Hatta eğitim öğrencilerin öğrenme özelliklerine hitap etmezse üstün yetenekli öğrencilerde bile başarının düşmesi söz konusu olabilmektedir [17].

Kolb Öğrenme Stili (1984), çoğu kez yaşantısal öğrenme modeli olarak tanımlanır; birey algılarına ve bilgiyi özümsemelerine bağlı iki kutuplu boyut içermektedir [18]. Bunun yanında, döngüsel olarak öğrenmeye işlerlik kazandıran bu model, somut yaşantı, soyut kavramsallaştırma, aktif yaşantı ve yansıtıcı gözlem olmak üzere 4 de ayrı kategori ihtiva etmektedir [19]. Her bir öğrenme modeli farklı bir özelliğe sahiptir. Somut yaşantı 'hissederek'; yansıtıcı gözlem 'izleyerek, dinleyerek'; soyut kavramsallaştırma 'düşünerek'; ve aktif yaşantı ise 'yaparak' öğrenmeyi ön plana yerleştirmektedir [20]. Öğrenenlerin öğrenme biçimleri bileşenler vasıtası ile ortaya çıkartılabilir. 1. Somut Yaşantı-SY (Concrete Experience-CE) ve Aktif yaşantı (deneyimler)-AY (Active Experimentation-AE) bileşimi **Yerleştiren (Accommodator)**; 2. Somut Yaşantı-SY (Concrete Experience-CE) ve Yansıtıcı Gözlemler-YG (Reflective Observation-RO) bileşeni **değiştiren (Diverger)**; Soyut Kavramsallaştırma-SK (Abstract Conceptualization-AC) ve Aktif yaşantı (deneyimler)-AY (Active Experimentation-AE) bileşimi: **Ayrıştırıcı (Converger)** ve 4. Yansıtıcı Gözlemler-YG (Reflective Observation-RO) ve Soyut Kavramsallaştırma-SK (Abstract Conceptualization-AC): **Özümseyen (Assimilator)**, öğrenme stilini oluşturmaktadır [21]. Bu özelliklerin şekilsel biçimi Şekil 1 de gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğrenme Bileşenleri (Demir, 2008)
(Figure 1. The Learning of components (Demir, 2008))

Bu öğrenme stiline sahip bireylerin özellikleri kısaca aşağıda betimlenmiştir.

- **Yerleştiren Stili (Accomadator Style):** Planlama, kararları uygulama ve yeni deneyimler oluşturma somut yaşantılar gerçekleştirme belirgin özellikleridir. Yapararak hissederek öğrenmeyi açık fikirli olmayı, değişimleri olağan karşılamayı benimserler [19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25].
- **Değiştiren Stili (Diverger Style):** Somut deneyim kazanmayı eylemden önce gözlem yapmayı önemserler, somut olaylara değişik bakış açıları kazandırır. Kendi düşüncelerine ve değer yargılarına önem veren içsel düşünme eğilimindedirler. Olayları anlamlandırmaya çalışırlar. Beyin fırtınası, fikirlere odaklanma önemli özellikleridir [19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25].
- **Ayrıştıran Stili (Converger Style):** Bu öğrenme stiline sahip olanlarda karar verme problemleri mantıksal analizlerle çözüme kavuşturma sistematik planlama yapma belirgin bir şekilde göze çarpar. Yeni fikirler edinme, yaparak ve yaşayarak öğrenme tündengelsel akıl yürütmenin önemine inanırlar, sosyal etkinlikler yerine teknik konulara eğilim gösterirler [19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25].
- **Özümseyen Stili (Assimilator Style):** Bu stile sahip olan kişiler, bilgileri soyut kavramsallaştırma halinde anlamaya çalışırlar kendi düşüncelerini mantıksal yordama ile ifade etmeye çalışırlar. Bu bağlamda analitik modeller oluşturma gibi eğilimler gösterirler, planlamaya önem verirler. Düşünceleri test etme bütün olasılıkları gözden geçirme gibi eğilimleri bulunmaktadır [19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25].

Bu öğrenme stillerinin zayıf yanları da şu şekilde sıralanabilir.
Yerleştiren stiline sahip bireyler: Anlamsız etkinliklerde bulunma, zamanı iyi kullanamama, uygulaması olmayan planlar yapma, hedefe odaklanamama.

Değiştiren stiline sahip bireyler: Seçenekler arasında zorlanma, etkin karar verememe, fırsatları değerlendirmede zorlanma.

Ayrıştıran stiline sahip bireyler: Çabuk karar verme, ana düşüncüyü kaçırma, dağınık düşüncelere sahip olma.

Özümseyen stiline sahip bireyler: Hayal kurmada yetersizlik, yeterince pratik uygulama yapamama ve sistematik yaklaşımları yeterince izlememe [21].

Yapılan araştırmalar, öğrencilerin coğrafya derslerinde kendi özelliklerine uygun bir ortamda eğitimi gerçekleştirdiklerinde daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur [26 ve 27]. Bu bağlamda kendi stillerine özgün bir şekilde öğrencilerin daha başarılı olması söz konusudur. İyi yada kötü öğrenme stili yoktur, önemli olanın bu stil biçimleri öğretmen ve öğrencinin kendisi tarafından bilindiğinde daha sistemli bir eğitim gerçekleştirilebilecektir [28].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Öğrenme stilleri ile tutumlar ve başarı arasında ilişkiler çeşitli araştırma ve yayınlarda yer almaktadır. Kaynakçada [29, 30, 31, 32 ve 33] de yer alan çalışmalar öğrenme stilleri, tutumlar ve başarı arasında ilişkiler bazında örnek olarak gösterilebilir. "Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillерinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarına Ve Akademik Başarıları Üzerine Etkileri" ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma bireysel özelliklerin tutum ve başarı üzerinde ne derece etkili olduğunu öğrenmek ve öğretime ne şekilde yansıdığını saptayarak daha iyi bir öğretim için neler yapılabileceği konusunda çeşitli öneriler getirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın önemi, sınıf öğretmen adaylarının gelecekte öğretmen olacakları ve ilköğretim

öğrencilerinin gerçek anlamda ilk coğrafi kavram ve bilgileri sınıf öğretmeni olarak kendilerinden alacakları düşünüldüğünde açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin sahip oldukları coğrafya dersine yönelik tutumları ve ders akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmada aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır.

- Sınıf öğretmeni hangi öğrenme stiline sahiptirler ve bu öğretmen adayları arasında cinsiyet bakımından öğrenme stilleri arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
- Öğrenme stili ölçeğinden aldıkları puanlar ile coğrafya dersi tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Öğrenme stili ölçeğinden aldıkları puanlar ile coğrafya dersi başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Öğrenme stili ile coğrafyayı günlük hayatta kullanma arasındaki ilişki nasıldır? (mülakat sonuçlarına göre)

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Çalışma Örneklemini (The Sampling of Study)

Çalışmanın örneklemini, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2011-2012 Öğretim Bahar Yarıyılı Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı ikinci ve üçüncü sınıflarında öğrenim gören 350 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklemin nitelikleri (cinsiyet, mezun olduğu lise, en uzun yaşadığı yer, anne ve baba öğrenim durumu) Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklemin (Katılımcıların) Nitelikleri
(Table 1. The Qualities of Participants)

Cinsiyet	f	%
Kız	223	63.7
Erkek	127	36.3
Toplam	350	100
Sınıf	f	%
2	193	55.1
3	157	44.9
Toplam	350	100
Mezun olduğu lise	f	%
1.Düz Lise	203	58.0
2.Anadolu Lisesi	99	28.3
3.Öğretmen Lisesi	13	3.7
4.Çok Programlı Lise	17	4.9
5.Fen Lisesi	1	.3
6.Meslek Ve Diğer Liseler	17	4.9
Toplam	350	100
En uzun Yaşadığı yer	f	%
1.Köy	60	17.1
2.Belde/Kasaba	24	6.9
3.İlçe	125	35.7
4.İl	141	40.3
Toplam	350	100
Annenin Öğrenim Düzeyi	f	%
1.İlkokul	261	74.6
2.Ortaokul	43	12.3
3.Lise	26	7.4
4.Üniversite	10	2.9
5.Okur-yazar değil	10	2.9
Toplam	350	100
Babanın Öğrenim Düzeyi	f	%
1.İlkokul	163	46.6
2.Ortaokul	58	16.6
3.Lise	62	17.7
4.Üniversite	65	18.6
5.Okur-yazar değil	2	.6
Toplam	350	100

3.2. Veri Toplama (Data Accumulation)

Veri Toplama veri toplama yöntem ve aşamaları aşağıda belirtilmiştir.

3.2.1. Veri Toplama Araçları (The Means of Data Accumulation)

Veri toplama aracı olarak 2 ölçek kullanılmıştır. Bunlardan ilki, öğrencilerin öğrenme stillerini belirlemek için Kolb tarafından geliştirilen ve Aşkar ve Akkoyunlu [34] (1993) tarafından Türkiye’de uygulanabilirliği kanıtlanan “Kolb Öğrenme Stili Envanteri (1985)” kullanılmıştır. 12 maddeden oluşan Kolb Öğrenme Stili Envanteri, hangi öğrenme stilinin birey için daha uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Bu 12 maddenin her biri öğrencilerin kendi öğrenme stillerini en iyi tanımlayan dört öğrenme stilini (Somut Yaşantı, Yansıtıcı Gözlem, Soyut Kavramsallaştırma ve Aktif Deneyimler) karakterize eden 4 ifadelerin önem sırasına göre numaralandırılmasından oluşmaktadır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışması neticesinde envanterin dört boyutuna (öğrenme biçimlerine) ait güvenilirlik katsayılarının (Cronbach α) 0,73 ile 0,83 arasında değiştiği bulunmuştur (Tablo 2). Tablo 2 incelendiğinde bu envanterin Türkiye ölçeğinde kullanıldığında yeterli güvenilirlikte değer taşıdığı yargısına ulaşılabilir [24].

Tablo 2. Kolb Öğrenme Stili Güvenirlik Katsayıları

(Aktaş ve Mirzeoğlu, 2009)

(Table 2. The Reability Coefficient of Kolb learning Style

(Aktaş ve Mirzeoğlu, 2009))

Temel Öğrenme Biçimi	Kolb 1985’in Cronbach-Alpha Güvenirlik Katsayıları	Aşkar ve Akkoyunlu’nun yaptığı Cronbach-Alpha Güvenirlik Katsayıları
Somut Yaşantı	0.82	0.58
Yaşantıcı Gözlem	0.73	0.70
Soyut Kavramsallaştırma	0.83	0.71
Aktif Yaşantı	0.78	0.65
Soyut - Somut	0.88	0.77
Aktif - Yaşantı	0.81	0.76

Bu çalışmada kullanılan 2. ölçek olan coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği Özden ve ark. 2009 [35] tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 20 maddeden oluşmakta ve güvenilirlik katsayısı (Cronbach α) 0,91 olarak belirlenmiştir. Bu maddelerden 6 tanesi olumsuz 14 tanesi de olumlu maddeler içermektedir. Özden vd ark. Tutum ölçeğinin maddelerin 3 faktörde toplandığını (coğrafyaya ilgi, coğrafyadan hoşlanma ve meslek olarak seçme) madde- toplam ölçek korelasyonunun 0.4 değerinin üzerinde olduğu korelasyon katsayıları oranının 0.01 seviyesinde anlamlı olduğunu açıklamışlardır. Diğer taraftan bu çalışma öncesinde tarafımızca 60 öğrenciyle yapılan pilot uygulamada da coğrafya tutum ölçeğinin güvenilirlik katsayısı (Cronbach α) 0.87 olarak tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada ise güvenilirlik katsayısı (Cronbach α) 0.81 olarak saptanmıştır. Bu çalışmada başvurulan diğer veri toplama biçimi de mülakatlardır. Mülakata katılım oranına ve gönüllük esasına göre toplam 18 öğrenci alınmıştır. Mülakat öğrencilerin coğrafyaya dersine yönelik olumlu ya da olumsuz tutum sergilemelerinde öğrenme stillerinin ne ölçüde etkili olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

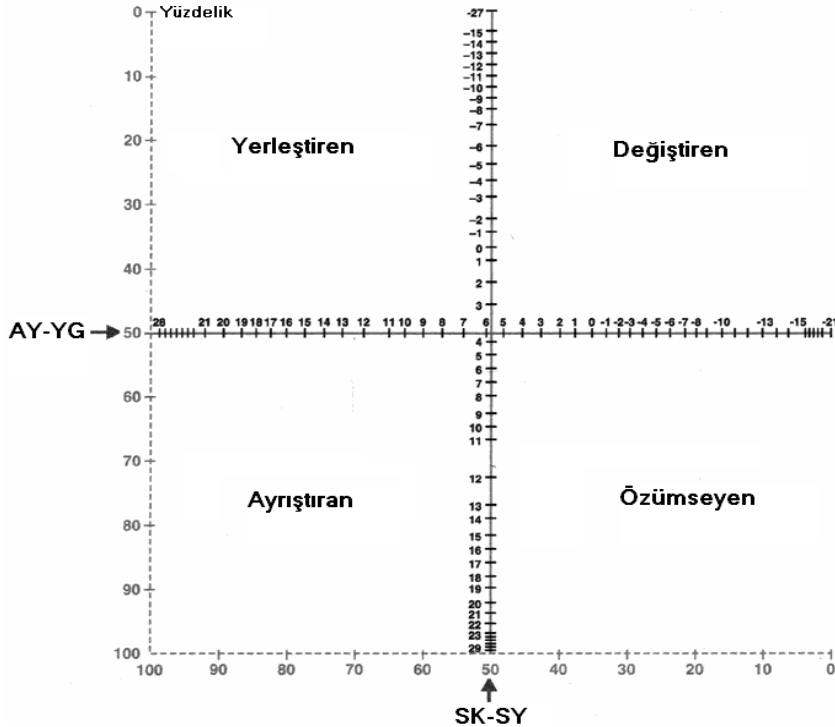
3.2.1. Öğrenci Coğrafya Başarı Verileri (Geography Achievement Score of The Students)

Coğrafya derslerine dönük başarı bilgileri, başarı notu için de bir önceki yıllarda görmüş oldukları genel coğrafya notu esas alınmıştır. Başarı notu ilköğretim Bölüm Başkanlığında alınan akademik başarı notlarıdır. Notlar:

100-90	6
80-89	5
70-79	4
60-69	3
50-59	2
01-49	1 biçiminde kodlanmıştır.

3.3. Verilerin Çözümlemesi (Analysis of Data)

Veriler istatistiksel paket programı ile (SPSS 20) analiz edilmiştir. Bu ölçek daha öncede belirtildiği gibi öğrenme stilinin tanımlayan 12 maddeden meydana getirilmiştir. Her bir madde dört öğrenme şeklini (Somut Yaşantı, Yansıtıcı Gözlem, Soyut Kavramsallaştırma ve Aktif Yaşantı) içeren cümle şıkları ile biçimlendirilmiştir. Katılımcılardan bu maddelerin şıklarının her birine önem sırasına göre 4, 3, 2, 1 biçiminde puan vermesi istenir böylelikle katılımcıların vereceği puan en yüksek 48 ile en düşük puan olan 12 arasında bulunur. Böylelikle katılımcıların Somut Yaşantı (SY), Yansıtıcı Gözlem (YG), Soyut Kavramsallaştırma (SY) ve Aktif Yaşantı (AY) puanları saptanmış olur [19 ve 24]. Daha sonra AY-AG ve SK-SY puanlarından çıkan -36 ile +36 arasında çıkan sonuçlar şekil 1 de gösterilen diyagrama başvurularak onların kesiştiği nokta belirlenerek en uygun öğrenme stili belirlenmiş olur.

Şekil 2. Öğrenme stil Belirleme Ölçeği
(Figure 2. The Scale of Determination of Learning Style)

4. BULGULAR (THE FINDING)

Bu aşamada ilk olarak sınıf öğretmenliği ana bilim dalı öğrencilerinin öğrenme stillerinin tespitine dönük veri çözümlemesi yapılmış sonuçlar yüzde ve frekans olarak Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerin öğrenme stilleri
(Yüzde ve Frekans)

(Table 3. The Learning Styles of Classroom Teacher Candidates
(Percent and Frequency))

Cinsiyet	Değiştiren		Özümseyen		Ayrıştıran		Yerleştiren		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	46	20.6	65	29,1	64	28.7	48	21.5	223	100
Erkek	22	17.3	36	28.3	41	32.3	28	22.0	127	100
Toplam	68	19.4	101	28.9	105	30.0	76	21,7	350	100

Veri analizine göre, örneklemdaki öğrenciler ayrıştıran %30.0, özümseyen %28,9, yerleştiren %21,7, değiştiren %19.4 öğrenme stiline sahiptir. Çalışma grubunda ayrıştıran ve özümseyen öğrenme stiline sahip öğrencilerin daha yoğun olduğu yerleştiren ve değiştiren stil grubunun ise daha az olduğu Tablo 3'den anlaşılmaktadır. Öğrenme stilleri, cinsiyet değişkenine göre ele alındığında, kız öğrenciler en fazla %29,1 özümseyen öğrenme stilini sahip, erkek öğrencilerde en fazla %32.3 le ayrıştıran tip stiline sahip bulunmaktadır. Bununla birlikte t testi analiz sonuçları kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillерinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

(Table 4. The Comparison of Teacher Candidate's Learning Style According to Gender)

Cinsiyet	N	X	s	sd	t	p
Kız	223	2.65	1.11	348	-118	.906
Erkek	126	2,66	1.11			

Öğrencilerin coğrafya tutum puanı ortalamaları ile öğrenme stili arasındaki ilişki incelendiğinde, tutum puanlarının ortalamalarının en yüksek yerleştiren (3.06) en düşük de Değiştiren (2.99) stilde olduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte tutum puanı ile öğrenme stili arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, değiştiren ile ayrıştıran arasında scheffe sonuçlarına göre .035 düzeyinde ortalama seviyeye oldukça yakın bir anlamlı fark olduğu belirlenmiştir (F:1,00, p=.035 <.05) (Tablo 5 ve 6).

Tablo 5. Coğrafya Tutum Puanı Ortalamaları İle Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişki

(Table 5. The Relationship between Geography Academic Achievemet Scores Average and Learning Styles)

Öğrenme Stili	N	Tutum	Ss
Değiştiren	68	2.99	.58
Özümseyen	101	3.04	.46
Ayrıştıran	105	3.20	.52
Yerleştiren	76	3.06	.50
Toplam/Ortalama	350	3.08	.52

Tablo 6. Coğrafya Tutum Puanı Ortalamaları İle Öğrenme Stili Arasındaki Varyans Analiz Sonuçları
(Table 6. The Results of Varyans Analysis Regarding the Relationship between Geography Academic Attitude Scores Average and Learning Styles)

Kareler Toplamı	Kareler Toplamı	df	Ortalama	F	p	Fark
Gruplar Arası	2.31	3	.772	1.00	.035	Değiştiren-Ayrıştıran
Gruplar İçi	92.30	346	.267			
Toplam	94.61	349				

Öğrencilerin coğrafya başarı puanı ortalamaları ile öğrenme stili arasındaki ilişki incelendiğinde, tutum puanlarının ortalamalarının en yüksek ayrıştıran (3.70) ikinci olarak değiştiren (3.64) üçüncü olarak özümseyen ve son olarak da (3.44) yerleştiren olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrenci puanı ile öğrenme stili arasında anlamlı bir fark olup olmadığı için yapılan tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar coğrafya başarı puanı ile öğrenme stili arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır (F:1,00 ,p=.391>.05) (Tablo 7 ve 8).

Tablo 7. Coğrafya Başarı Puanı Ortalamaları İle Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişki
(Table 7. The Relation between Geography Achievement Scores and Learning Styles)

Öğrenme Stili	N	Akademik Başarı Durumu	Ss
Yerleştiren	76	3.44	.98
Değiştiren	68	3.64	1.06
Ayrıştıran	105	3.70	1.15
Özümseyen	101	3.51	1.17
Toplam/Ortalama	350	3.58	1.10

Tablo 8. Coğrafya Başarı Puanı Ortalamaları İle Öğrenme Stili Arasındaki Varyans Analiz Sonuçları
(Table 8. The Results of Varyans Analysis Regarding the Relation between Geography Achievement Scores Average and Learning Styles)

Kareler Toplamı	Kareler Toplamı		Ortalama	F	p
Gruplar Arası	3.70	3	1.234	1.004	.391
Gruplar İçi	425.39	346	1.229		
Toplam	429.09	349			

Bu çalışmada tutumla, öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi araştırmak için ayrıca 18 öğrenci ile de mülakat yapılmıştır. Mülakatta öğrenci seçimi toplamdaki 350 öğrencinin öğrenme stillerine dağılımı baz alınarak yapılmıştır. Buna göre mülakata yerleştiren (4),değiştiren (4), ayrıştıran (5), özümseyen (5) olmak üzere toplam 18 öğrenci dahil edilmiş; böylelikle bir yanda öğrencilerin anket sorularına verdiği cevap ile kendi düşünceleri arasındaki tutarlılık kontrol edilirken, diğer yandan öğrenme stilleri ile coğrafya dersine karşı öğrencilerin tutumlarına ilişkin sözel bilgiler derlenmiştir. Bu bağlamda 18 öğrenciye üç açık uçlu soru yöneltilmiştir.

Öğrencilere sorduğumuz ilk soru coğrafyaya yönelik tutumunuzu düşük, orta, iyi ve çok iyi olarak sınıflandırırsanız hangisinde yer alırsınız? Nedenlerini açıklayabilir misiniz? Olmuştur. Yerleştiren stiline sahip öğrencilerin görüşleri, az 1 (K8), orta 1(K6), iyi 2(K3 ve K5) biçiminde bir dağılım göstermiştir. Yerleştiren stiline sahip olan K8, "Diğer dersleri daha fazla sevdiğini nedenini tam

olarak bilmediğini; ama dünyayı da tanımak için coğrafyayı öğrenmek istediğini ama başaramama duygusu içinde olduğunu" açıklamıştır. K6 ise; "Coğrafyayı sevmesine rağmen ezber yeteneği olmadığından dolayı coğrafyaya ilgi düzeyinin orta seviyede olduğunu söylemiştir. Coğrafyaya ilgisi iyi olan K3 ve K5 doğayı öğrenmekten bu nedenle coğrafyadan büyük zevk aldıklarını açıklamıştır. Örneğin, K5 "İskenderun'dan Rize'ye gelirken doğal ve beşeri her şeyi görmekten ve bunlar üzerinde farklılıkları düşünmekten büyük zevk alıyorum." biçiminde coğrafyaya yönelik tutumunu özetlemiştir.

Değiştiren stiline sahip öğrenciler, coğrafyaya yönelik tutumları az 1(K7), orta 1(K2), iyi 1(K9), çok iyi 1(K13) şeklinde dağılım göstermektedir. Bu öğrencilerden K7, "Coğrafyaya ilgisinin düşüklüğünü ilkökul öğretmeninin coğrafyaya olan ilgisizliğine ve lisedeki coğrafya öğretmeninin de gereksiz coğrafi ayrıntılarla dersi boğmasından kaynaklandığını belirtirken, ilgisini orta düzeyde gören K2 ise, "Coğrafya dersine başta ilgisiz olmasına karşın, özel ders aldığı öğretmeninin püf noktalarından hareket ederek dersi anlatmasından dolayı derse orta derecede sempatiklik duyduğunu" belirtmektedir. Buna karşılık K9 ve K13 ise merak ettiği konulara bağlı olarak bazen düşük bazen de yüksek düzeyde, ama genelde ortalamanın üstünde coğrafyaya yönelik pozitif tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıştıran stiline sahip öğrenciler az 1(K15), orta 2(K4,K11), iyi 1(K1), çok iyi 1(K17) biçiminde coğrafyaya yönelik tutumlarını ortaya koymuşlardır. Coğrafya dersine orta düzeyde tutum benimsediğini belirten, K11 aslında coğrafyayı sevmesine rağmen, ezberleme soru kalıplarının kendisini dersten soğuttuğunu ifade ederken, K4 ise coğrafya dersini çok sevmiş olmasına karşın derslerden almış olduğu düşük notlardan dolayı ilgisinin azaldığını açıklamıştır. Derse düşük düzeyde tutum benimseyen öğrenci olan K15 bu durumunun sebebini lisedeki coğrafya öğretmenini sevmeyişinden kaynaklandığını ifade etmektedir. Coğrafyaya tutumunun yüksek olduğunu ifade eden K1 ve K17 değiştiren stiline sahip Kod 13 ve Kod 9'un düşüncelerine benzer bir düşünce sergilemişler, onların gibi ifade ettiği merak duygusundan kaynaklandığını belirtirken bir şeyler öğrendiklerinden dolayı mutlu olduklarını ve mutlu olmak için de coğrafyaya pozitif tutum sergilediklerini açıklamıştır. Özümseyen stiline sahip öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumları 1 (K12), orta 1(K10), iyi 1(K18), çok iyi 2(K14, K16) biçiminde dağılım göstermektedir. Coğrafyaya düşük tutum sergilediğini ifade eden K12 gerekçesini "Coğrafi terim ve kavramların hayatıma doğrudan bir etkisi olacağını düşünmediğinden ırmaklar, ovalar, dağlar vb. coğrafi özelliklerin kapsama alanı dışında gereksiz bilgi deposu olmasından kaynaklandığını" belirtmiştir. Coğrafyaya orta düzeyde tutum gösterdiğini belirten K10 "Coğrafyanın doğayı tanıma açısından önemli olduğunu açıklarken asıl ilgisinin sayısal içerikli dersler olduğunu" beyan etmiştir.

Coğrafyaya tutumunun pozitif olduğunu belirten K14, K16 ve K18 görüşleri ise Dünyayı tanıma ve merakını giderme, seyahat etme arzusu gibi coğrafyanın genel özelliklerinde ifadesini bulan niteliklerinden kaynaklanmakta olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilere ikinci olarak sorduğumuz soru coğrafya dersini yaşamınız için gerekli görüyor musun? Nedenleriyle birlikte söyleyebilir misiniz? Sorusudur. Mülakata katılan farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin tamamı coğrafyanın gerekliliği konusunda da ortak düşüncelere sahip bulunmaktadırlar. Onların bu ortak düşünceleri, yerleştirici öğrenme stiline sahip coğrafya dersine karşı tutumunun düşük olduğunu belirten, fakat coğrafyanın önemine dair düşünceleri ile dikkat çeken K8'in ifadesi ile özetlenebilir. "Dünyamızı tanımak kendimizin de Dünyamız için neler yapmamız gerektiğini belirler. Bu bağlamda

yaşamımızı devam ettirmek ve de nasıl yaşamamız gerektiğini bilmek ancak coğrafya eğitimi ile mümkündür". Bununla birlikte özümseyen öğrenme stiline sahip K12'nin yaklaşımı ise oldukça ilgi çekici bulunmuştur. "Coğrafya dersinin gerekliliğine inanmama rağmen, bilgisayar başında Google yoluyla tek tıkla öğrenilebilen bilgilerin bir ders hüviyetinde sınıf ortamına getirilmesini de anlamaktan zorlanıyorum."

Tablo 9. Mülakat Sonuçlarına Göre Farklı Öğrenme Stiline Sahip Öğrencilerin Coğrafyayı Günlük Hayatta Kullanım Amaçları
(Table 9. The Using Purposes of Geography in the Daily Life of the Classroom Teacher Candidates Having Different Learning Style according to the Results of Interviews)

Stil Biçimleri	Stilin Özellikleri	Günlük Yaşamda Coğrafyayı Kullanım Amaçları
A. Yerleştiren (K3,K5,K6,K8)	<ul style="list-style-type: none"> Mantıklı hareket etme Somut deneyim-aktif yaşantı Yaparak hissederek öğrenme Açık fikirli değişimlere ayak uydurma 	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi olgu ve olaylar hakkında (Yer şekilleri doğal afet iklim yer altı zenginlikleri, küresel ısınma vb.) bilgi edinme Gözlem yapma Seyahatte coğrafi bilgileri derleme ve kullanma Ağaç dikiminde coğrafi bilgilerden yararlanma Meteorolojik verileri dikkate alma,
B. Değiştiren (K2,K7,K9,K13)	<ul style="list-style-type: none"> Hissederek izleyerek öğrenme Somut Deneyim-Yansıtıcı gözlem Kendi düşünce ve duygularına önem verme Fikirlere odaklanma 	<ul style="list-style-type: none"> Meteorolojik verileri dikkate alma, Seyahatte coğrafi bilgileri derleme ve kullanma Gözlem yapma Coğrafi olgu ve olaylar hakkında (Yer şekilleri doğal afet iklim yer altı zenginlikleri, küresel ısınma vb.) bilgi edinme bilgi edinme Bulmaca çözme
C. Ayrıştıran (K1,K4,K11, K15,K17)	<ul style="list-style-type: none"> Problem çözme Soyut kavramsallaştırma-aktif yaşantı Problem çözme Yeni fikirlere odaklanma 	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi olgu ve olaylar hakkında (Yer şekilleri doğal afet iklim yer altı zenginlikleri, küresel ısınma vb.) bilgi edinme *Seyahat ederken, kültürel bilgi edinme Haritaları kullanma Dünya'da coğrafi özellikleri sahip olayları yorum yapma ve çözüme ulaştırma Meteorolojik verileri dikkate alma, yararlanma
D. Özümseyen (K10,K12,K1, K16,K18)	<ul style="list-style-type: none"> Kavramlarla düşünme Soyut kavramlaştırma-yansıtıcı yansıtıcı gözlem Analitiksel modeller kurma Teori geliştirme 	<ul style="list-style-type: none"> Haritaları kullanma Meteorolojik verileri dikkate alma, yararlanma Coğrafi olayların nedenlerini sorgulama sorgulama ve analiz etme, Yerleşme yeri seçiminde coğrafyadan yararlanma

Üçüncü sorumuz ise coğrafyayı günlük hayatımızda nerede kullanıyorsunuz? Örnekleri ile açıklayınız sorusudur? Bu soruyu sormakla öğrenme stilleri ile coğrafyanın günlük kullanım amaçları arasında bir bağlantının olup olmadığı ile ilgilidir. Bu bağlamda çalışma konumuza uygun olarak öğrenme stilleri ile coğrafyanın günlük hayatımızla olan ilişkisi araştırılmıştır. Mülakat sonuçları daha sonra bir tablo haline dönüştürülerek Tablo 9 verilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin coğrafyayı günlük hayatta kullanmaları ile önemli ölçüde uygunluk gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Örneğin yorum yapma ve sorgulama özümseyen stile sahip insanların belirgin özelliğidir. Fakat bu özellik coğrafya biliminin yapısından da kaynaklanmış olabilir. Zira örneğin, iklim ve meteorolojik olaylar, ekonomik kriz ve gelişmeler gibi coğrafi olgu ve olaylar bir fert olarak stili ne olursa olsun bütün insanları ilgilendirebilmektedir.

4. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Sınıf öğretmeni adaylarının sahip olduğu öğrenme stillerinin üzerinde yapılan 5 farklı çalışmaların [30, 37, 38, 39 ve 40] bulguları ile bu çalışmada elde edilen bulgular karşılaştırıldığında genel olarak sınıf öğretmen adaylarının özümseyen ve ayarıştıran öğrenme stilini benimsedikleri görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 10. Farklı Kaynaklara Göre Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Öğrenme Stilleri
(Tablo 10. The Classroom Teacher Candidates' the Learning Styles of according to Different References)

	Değiştiren		Özümseyen		Ayarıştıran		Yerleştiren		Toplam	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Turan (2014)	68	19,4	101	28,9	105	30,0	76	21,7	350	100
Kahyaoğlu (2011) [30]	14	8,2	59	34,5	89	52,0	9	5,3	171	100
Mutlu (2008) [37]	28	11,4	130	52,8	70	28,5	18	7,3	246	100
Peker (2008) [38]	32	11,4	156	55,5	79	28,1	14	5,0	281	100
Şengül ve Ark (2013) [39]	29	18,5	60	38,2	44	28,02	24	15,3	196	100
Kaf-Hisarçı (2006) [40]	35	17,3	83	41,1	67	33,2	17	8,4	202	100

Bu çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç ise sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile öğrenme stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığıdır. Bu bulgular sınıf öğretmenliği hatta farklı dallarda öğrenim gören fakülte öğrencileri üzerinde yapılan değişik araştırmacıların bulguları ile paralellik göstermektedir [36, 40, 42, 43, 44 ve 45]. Bu durum cinsiyetin öğrenme stillerinin oluşmasında önemli bir etkiye sahip olmadığına bir göstergesidir.

Sınıf öğretmeni öğretmen adaylarının öğrenme stillerine göre coğrafya dersine dönük tutum puanları bakımından değiştiren -ayarıştıran arasında sadece .035 düzeyinde küçük bir düzeyde anlamlı fark bulunmakta diğerleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu çalışmada elde edilen başarı ile ilgili bulgular Sezer' (2006) in lise öğrencilerinin öğrenme stili ve başarıları ilişkisi bağlamında yürütülen çalışma ile benzerlik taşımaktadır [28]. Yani öğrencinin ayarıştıran, değiştiren, özümseyen veya yerleştiren öğrenme stiline sahip olması akademik başarı durumunu etkilememektedir. Bulunan bu sonuç, öğrenme stilinin akademik başarı üzerinde anlamlı bir etki oluşturmadığına ilişkin olarak elde edilen diğer öğrenim dallarında yapılan araştırma bulguları ile de tutarlıdır [22, 31 ve 43]. Diğer taraftan bu çalışmanın bulguları

[46, 47, 48 ve 49] da belirtildiği kadar öğrenme stili ile başarı arasında ciddi bir bağlantı olmadığını ortaya koymuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (RESULT AND RECOMMENDATIONS)

Öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumlarını etkileyen faktörler ilköğretimin birinci kademesine kadar uzanabilmektedir ki bunun açık bir örneği sınıf öğretmeni öğretmen adaylarının mülakata vermiş oldukları cevaplardan da kolaylıkla anlaşılabilir. Örgün öğretim sürecinde öğrencilere ilk coğrafya öğretimini verenler sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu yüzden öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumları büyük ölçüde bu dönemde şekillenmeye başlamaktadır. Dolayısıyla, sınıf öğretmenliği programına gelen öğrencilere coğrafya dersleri verilirken bu durumların göz önünde bulundurulması nedeninden ötürü gelecekte sınıf öğretmeni olacak adayların coğrafi bilinç edinme koşullarına ve başarısına etki eden faktörler üzerinde araştırma yapmak faydalı olmaktadır. Diğer yandan toplumda çevreye duyarlı olma doğal kaynakları bilinçli kullanma, sorumluluklarını bilen iyi bir vatandaş olma ancak coğrafi bir bilinç kazanmakla mümkündür. Coğrafi bilinci kazanmanın yolu ise coğrafyayı öğrenmekten geçer. Coğrafyayı iyi bilmeyen öğrencilerin toplum sorunlarına karşı duyarlı olması beklenemez. Bu bağlamda öğrencilerin coğrafya dersine tutumları, onların öğrenme stilleri arasındaki ilişki son derece önemlidir. Coğrafya dersine karşı olumsuz tutum gösteren ve akademik başarı elde edemeyen öğrencilere ona uygun stille öğretim gerçekleştirerek başarısızlığın giderilmesi öğrenmede bir eksikliği giderme açısından önemlidir. Araştırmanın bir diğer faydası da son yıllarda ülkemizde öğrenci merkezli öğretim yaklaşım, eğitim sistemimizde kullanılmaya başlanmıştır. Bu yaklaşım bireysel özellikleri dikkate alan yaklaşımdır. Bu bağlamda öğrenci merkezli coğrafya öğretiminin daha etkili yapılabilmesi için çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırma bu yönü ile hali hazırda diğer bilim dallarıyla kıyaslandığında oldukça az araştırma yapılan coğrafya eğitiminde, araştırmacılar için de kaynak olacak nitelikte bir çalışma olacaktır.

Bu çalışma sonucunda şu öneriler de sunulabilir:

Coğrafya eğitiminin geliştirilmesinde, yeni öğrenme ortamlarının meydana getirilmesi, coğrafya öğretiminin etkili gerçekleştirilmesi için öğrenci merkezli ders araç ve gereçlerinin kullanımının ve yöntemlerin belirlenmesi yanında; öğrencilerin öğrenme stillerinin bilinmesi onların, tutum ve ihtiyaçlarının da göz önüne alınması de büyük önem taşır. Öğrenciler, olgu ve olayları içselleştirilerek yaşantılar haline dönüştürerek ve bireyler kendi öğrenme stillerini kullanarak öğrenirler. Bununla birlikte, bu çalışma yaparken sadece durum tespitine dönük çalışma olarak yapılmıştır. Bu çalışmanın getirebileceği en önemli öneri, coğrafya öğretiminin öğrencilerin farklı öğrenme stilleri dikkate alınarak, stillere bağlı çeşitli etkinliklerin yapılarak coğrafya başarı puanlarının artıp artmadığına dönük bu kapsamda araştırmaların yapılması gerektiğidir. Bir başka önemli husus öğrenmede zaman faktörü son derece önemlidir [22, 31 ve 43]. Diğer taraftan bu araştırmanın bulguları [50]. Bu kapsamda öğrenme stilleri dikkate alınarak yapılan bir coğrafya öğretimi öğrencilere zaman kazandırabilir mi? Başka bir ifade ile öğrenme stili ön planı alınarak yapılan bir öğretim, öğrencilerin zamanı ekonomik olarak kullanılmasına katkı sağlar mı? Sorusuna dönük çalışmalar yapılabilir. Fakat bunları yapabilmek için de öncelikle farklı stillere dönük coğrafya etkinliklerini içine alan plan örnekleri ve etkinlik kitapçıkları hazırlanmalı ki uygulamadan nitelikli sonuçlar alınabilsin.

NOT (NOTICE)

Bu araştırma, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) kapsamında yapılmıştır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Arkonaç, S.A., (2001). Sosyal Psikoloji. İstanbul: Alfa Yay.
2. Tavşancıl, E., (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınevi.
3. Ersin, M., (1981). Eğitim de Psikolojinin Rolü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
4. Ülgen, G., (1995). Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme. Ankara: Bilim.
5. Cin, M., (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşadıkları Yere Göre Coğrafya Dersine Karşı Tutumlarındaki Farklılıklar. Kastamonu Eğitim Dergisi, C:16, N:1, ss:185-190.
6. İnceoğlu, M., (1993). Tutum Algı İletişim. Ankara: Verso Yayıncılık.
7. Sönmez, V., (2001), Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı.9. Baskı, Ankara; Anı Yayıncılık.
8. Dunn, R., Beudury, J.S., and Klavas, A., (1991). Öğrenme Stilleriyle İlgili Araştırmaların Taraması. Çev: Cem Babadoğan. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24(2), ss:603-619.
9. Boydak, A., (2001). Öğrenme Stilleri. İstanbul, Beyaz Yayınları.
10. Evin, G.İ., (2007). Kolb'un Deneysel Öğrenme Kuramına Dayalı Öğrenme Stilleri Envanteri III' ü Türkçeye Uyarlama Çalışması. D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 9 (2), ss:120-140.
11. Fidan, N. ve Erden, M., (1994). Eğitime Giriş. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
12. Ekici, G., (2003). Öğrenme Stiline Dayalı Öğretim ve Biyoloji Dersi Öğretimine Yönelik Ders Planı Örnekleri. Ankara: Gazi Kitapevi.
13. Arslan, H. ve Uslu, B., (2014). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Liderlik Yönelimleri Arasındaki İlişki. Cilt 39, Sayı 173, ss:341-355.
14. Altun, E., Bağ, H. ve Paliç, G., (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Tartışma Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27-29 April, 2011, ss:1917-1924.
15. Güven, M. ve Kürüm, D., (2006). Öğrenme Stilleri ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış. Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1),ss:75-89.
16. Saracaloğlu, A.S., Serin, O. ve Bozkurt, N., (2001). Öğretmen Adaylarının Fen Bilimlerine Yönelik Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki. Ege Üniversitesi Ege Eğitim Dergisi, 1(2),ss:50-59.
17. Ekici, G., (2013). Gregorc ve Kolb Öğrenme Stili Modellerine göre Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillерinin Cinsiyet ve Genel Akademik Başarı Açısından İncelenmesi, Eğitim ve Bilim, 38(167), ss:216-223.
18. Gooden, D.J., Preziosi, R.C., and Barnes, F.B., (2011). An Examination of Kolb's Learning Style Inventory. American Journal of Business Education (AJBE),2(3),ss.57-62.
19. Çakır, R., ve Akbaş, O., (2013). Lise Öğrencilerinin Öğrenme Stillерinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(25), ss:138-159.

20. Çaycı, B. ve Ünal, E., (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları Öğrenme Stilllerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 7(3), ss:1-16.
21. Demir, T., (2008). Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Bunların Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi (Gazi Üniversitesi örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,1(4), ss:129-148.
22. Duman, B., (2010). Beyin Temelli Öğrenmenin Farklı Öğrenme Stilleriindeki Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/Educational Sciences: Theory & Practice* 10 (4), ss:2051-2103.
23. Kolb, A.Y., (2005). *The Kolb Learning Style Inventory-Version 3.1 Technical Specifications*. Boston, MA: Hay Resource Direct, 200.
24. Aktaş, İ.P. ve Mirzeoğlu, D.E., (2009). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri Okul Başarılarına ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(8), ss:173-188.
25. Genç, M. ve Kocaarslan, M., (2013). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2,ss: 327-344.
26. Aydın, F., (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Derslerinde Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. *Turkish Studies, International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish*, 6 (2),ss.199-212.
27. Tomal, N., (2008). "Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersinde Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumları." *Mehmet Akif Ersoy Eğitim Fakültesi Dergisi*, S:8: 16 ss:113-127.
28. Sezer, A., (2006). IX. Sınıf öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Coğrafya Dersi Başarı Puanları ve Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13).ss:1-10.
29. ESKİCİ, M., (2008). Öğrencilerin Öğrenme Stilleri ile Akademik Başarıları ve Cinsiyetleri Arasındaki İlişki. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
30. Kahyaoğlu, M., (2011). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Çevre Eğitimi Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1, ss:67-82.
31. Kılıç, E. ve Karadeniz, K., (2004). Cinsiyet ve Öğrenme Stilinin Gezinme Stratejisi ve Başarıya Etkisi. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), ss:129-146.
32. Köseoğlu, P., (2009). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Biyoloji Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, ss:1-12.
33. Mutlu, M., (2005). Öğrenme Stilleri Dayalı Fen Bilgisi Öğretimi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 2, Sayı: 2,ss:1-24.
34. Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B., (1993). Kolb Öğrenme Stili Envanteri. *Eğitim ve Bilim* 87, ss:37-47.
35. Özgen, N., Bindak, R. ve Birel, F.K., (2007). Coğrafya Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, ss:58-64.
36. Mutlu, M., (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17,ss:1-21.

37. Peker, M. ve Mirasyedioğlu, Ş., (2008). Pre-service Elementary School Teachers' Learning Styles and Attitudes Towards Mathematics. *Eurasian Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 4 (1), ss: 21-26.
38. Şengül, S., Katrancı, Y. ve Bozkuş, F., (2013). Learning Styles of Prospective Teachers: Kocaeli University Case. *Journal of Educational and Instructional studies in the World*, 3(2)ss:1-12.
39. Kaf-Hasırcı, Ö., (2006). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri: Çukurova Üniversitesi Örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 15-25.
40. Karademir, E. ve Tezel, Ö., (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stillерinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 129-145.
41. Can, Ş., (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U. Journal of Education)* 41,ss: 70-82.
42. Ünal, K., Alkan, G., Özdemir, F.D. ve Çakır, Ö., (2013). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stil ve Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Cilt: 9, Sayı: 3, ss:57-76*.
43. Bahar, H.H., Özen, Y. ve Gülaçtı, F., (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet ve Branşa Göre Akademik Başarı Durumları İle Öğrenme Stillерinin İncelenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (1), ss:69-86.
44. Denizoğlu, P., (2008). Fen bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Bilgisi Öğretimi Öz-yeterlik İnanç Düzeyleri, Öğrenme Stilleri ve Fen Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana*.
45. Küçükkaragöz, H., Deniz, H., Ersoy, E. ve Karataş, E., (2009). İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Türkçe Öğretmenliği Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *The First International Congress of Educational Research May 1-3, 2009. Educational Research Association. Çanakkale 18 Mart University*.
46. Veznedaroğlu, R.L. ve Özgür, A.O., (2005). Öğrenme Stilleri: Tanımlamalar, Modeller ve İşlevleri. *İlköğretim Online*, 4(2),ss.1-16.
47. Özen, Y., (2011). Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Bunların Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 24(2), ss:1-20.
48. Demir, M.K., (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (23).ss:28-37.
49. Allen, J.L., Long, K.M., and Omara, J., (2007). The Effects of Students' Predispositions toward Communication, Learning Styles, and Sex on Academic Achievement. *Journal of College Teaching and Learning*, Volume: 4, Number: 9, ss:71-84.
50. Bilgin, İ. ve Durmuş, F., (2003). A Comparative Research on Learning Styles and the Success of Students Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/Educational Sciences: Theory and Practice 3(2), ss:395- 400.